

РЕШЕНИЕ

№ 7739

гр. София, 06.03.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 7 състав, в
публично заседание на 10.02.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Маруся Йорданова

при участието на секретаря Виктория Вълчанова, като разгледа дело номер **12107** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от АПК във връзка с чл. 118, ал.1 от КСО.

АССГ е сезиран с жалба от Р. С. Х. от [населено място], чрез адв. И. И. срещу Решение № 2153-21-286/08.11.2024г. на Директора на ТП на НОИ С. град, с която е потвърдено разпореждане РНП-8-4-21-01702645/25.09.2024 г., постановено от длъжностно лице по чл. 114, ал. 4 от КСО и е оставена без уважение жалбата на същата. Излага съображения за незаконосъобразност на акта и моли същият да бъде отменен като такъв.

Ответникът оспорва жалбата и моли да бъде отхвърлена.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С.-ГРАД след като обсъди доводите на страните и прецени представените по делото доказателства, приема за установено от фактическа страна следното:

С атакуваното решение в обжалваната част е потвърдено разпореждане № РНП-8-4-21-01702645/25.09.2024 г., постановено от длъжностно лице по чл. 114, ал. 4 от КСО, с което е разпоредено Р. С. Х., в качеството ѝ на наследник на починалия С. С. М., да възстанови неоснователно изплатени след смъртта на правоимащото лице суми от лична пенсия за осигурителен етаж и възраст, социална пенсия за инвалидност и еднократни суми от август 2020 г. до юни 2021 г. в общ размер на 6487,12 лв., от които главница за периода от 01.10.2018 г. до 31.07.2021 г. в размер на 4591,64 лв. и законна лихва в размер на 1895.48 лв., начислена на основание чл. 113 от КСО до 25.09.2024 г. /датата на постановяване на разпореждането/.

Видно от доказателствата по делото, на С. С. М., ЕГН [ЕГН] е отпусната лична пенсия за осигурителен стаж и възраст, считано от 01.09.1990 г. Въз основа на заявление вх. № 2039 от 16.06.2004 г. на лицето е отпусната и социална пенсия за инвалидност, считано от 11.02.2004 г.

Във връзка със сключено споразумение между Министерство на вътрешните работи и Националния осигурителен институт за предоставяне на данни от Главна дирекция „Национална полиция“ за лица, обявени за издирване, на 08.07.2021 г. в ТП на НОИ - С. град са постъпили данни, че С. С. М. е обявен за издирване. Въз основа на това, с разпореждане № 450520/83 от 29.10.2021 г. на длъжностно лице по „ ПО" и на основание чл. 95. ал. 1, т. 6 от КСО, във връзка с чл. 11, ал. 7 от НПОС е спряна личната пенсия за осигурителен стаж и възраст на С. М., считано от 08.07.2021 г. - от датата на установяване на данните.

Съгласно получени данни от Национална база данни „Население” към Главна дирекция „Гражданска регистрация и административно обслужване", според които С. М. е починал на 23.09.2018 г., съгласно акт за смърт № 0228/02.04.2024 г., с разпореждане № 450520/33 от 26.04.2024 г. на длъжностно лице по „ПО“, на основание чл. 96, ал. 1, т. 1, във връзка с ал. 2 от КСО е прекратена личната пенсия за осигурителен стаж и възраст и социалната пенсия за инвалидност на С. С. М., поради смъртта на лицето, считано от 30.09.2018 г. - края на месеца, през който е починал пенсионерът.

В резултат на липсата на информация за обстоятелството, което може да доведе до прекратяване на пенсията на лицето (обявяването му за издирване), същата е изплащана за периода от 01.10.2018 г. до 31.07.2021 г. За посочения период С. С. М. не е имал право на пенсия, но сумите са били преведени, тъй като пенсионният орган не е бил уведомен за настъпилото събитие - обявяването за издирване на пенсионера, представляващо основание за спиране изплащане на пенсията.

Във връзка с горното, с разпореждане № 450520/33/26.04.2024г. е прекратена личната пенсия за осигурителен стаж и възраст и социалната пенсия на С. С. М., считано от 30.09.2018г.

Изпратено е удостоверение УП-10 до Банка ДСК ЕАД за възстановяване на неправомерно изплатените суми за периода 01.10.2018 г. - 31.07.2021 г. в размер на 14 924,22 лв., във връзка с което е получено уведомление от Банка ДСК по чл. 7. ал. 3 и ал. 4 от Договора между НОИ и Банка ДСК, съгласно което наличната в банковата сметка сума в размер на 10 332.58 лв. е възстановена на НОИ. докато остатъкът от неоснователно изплатените пенсии, сумата в общ размер на 4591.64 лв. са удържани за автоматична такса обслужване и удържки от Частни съдебни изпълнители по запори.

С писмо изх.№ 1029-21-4729 от 21.05.2024г., жалбоподателката Х. е уведомена, че следва да възстанови солидарно с останалите наследници сумата в размер на 4 591, 64лв., представляваща неправомерно получена пенсия след смъртта на баща ѝ С. М..

На 25.09.2024г. е издадено и оспореното разпореждане.

Между страните не се спори, а и от доказателствата по делото /удостоверение за наследници – л. 34/ се установява, че Р. С. е дъщеря и наследник на баща си С. С. М..

С решение № 2949/20.02.2024г., по гр. дело № 54881/2023г. на СРС /л. 10/, влязло в сила на 20.03.2024г., е обявена смъртта на С. С. М. на основание чл. 14 от Закона за лицата и семейството /ЗЛС/ за настъпила на 23.09.2018 г.

С решение № 2312/16.02.2023г. (лист 8 от делото), неподлежащо на обжалване, СРС е обявил отсъствието на С. С. М. на основание чл. 9 ЗЛС, а Р. Х. е назначена за негов представител.

От правна страна съдът намира следното:

Съгласно чл. 114, ал. 4 от Кодекса за социално осигуряване /КСО/ суми за пенсии и парични обезщетения, неоснователно изплатени за периоди след смъртта на правоимащото лице, се събират от лицето, което ги е получило, или солидарно от наследниците. За събиране на сумите длъжностното лице, на което е възложено ръководството на контрола по разходите на държавното обществено осигуряване в съответното териториално поделение на Националния осигурителен институт, издава разпореждане, което се връчва по реда на чл. 110, ал. 4. В случая разпореждането е издадено именно от този орган, а обжалваното решение, с което частично е потвърдено разпореждането, е издадено от компетентен орган съгл. чл. 117, ал. 1 от КСО - ръководителя на съответното териториално поделение на Националния осигурителен институт – в случая това е Директорът на ТП на НОИ С. град. При издаване на атакуваното решение не са допуснати съществени нарушения на административнопроцесуалните правила.

По отношение на материалната законосъобразност на атакувания административен акт:

Съгласно чл. 96, ал. 1, т. 1 от КСО пенсията се прекратява когато пенсионерът почине. Аналогично на чл. 114, ал. 4 от КСО, чл. 85, ал. 7 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж /НПОС/ предвижда, че неоснователно получените суми за пенсия след смъртта на пенсионера се възстановяват от лицето, което ги е получило, или солидарно от наследниците заедно с лихвата по чл. 113 КСО.

В случая, съгл. решението на СРС от 20.02.2024 г. С. М. е починал на 23.09.2018г. Това решение, с което се обявява смъртта на безвестно отсъстващия, се ползва с обвързваща доказателствена сила спрямо всички относно установения с него факт на смъртта на посочената дата /така Решение № 255 от 25.07.2011 г. на ВКС по гр. д. № 647/2011 г./ и въз основа на него съгласно разпоредбата на чл. 551 ГПК се съставя акт за смърт на безвестно изчезналото лице, какъвто е съставен на 02.04.2024 г., видно от приложеното по делото удостоверение за наследници изх.№ РНД24-УФ01-3988/08.04.2024 г.. издадено от Столична община, район Н.. Същевременно съгл. чл. 17 от ЗЛС обявената с решението на съда смърт поражда същите правни последици, които произтичат от действителната смърт на лицето. При това положение именно от посочената в решението дата – 23.09.2018 г. се прекратява пенсията на С. М. съгл. чл. 96, ал. 1, т. 1 от КСО.

Между страните не се спори, че след тази дата, пенсия е получавана, но била използвана, видно и от приложеното по делото Уведомление от Банка ДСК ЕАД (лист 41) , за погасяване на задължения при ЧСИ и административно обслужване. В тази насока е необходимо да се посочи, че правото на пенсия е лично и ненаследимо; то не се включва в наследствена маса /за разлика от другите задължения напр. по кредити/, поради което и пенсията, която наследодателят е получавал приживе, не преминава в наследствената маса. Следователно отпуснатата пенсия на лице, което е починало, не може да бъде получена от наследниците, независимо, че те са негови наследници по закон съгласно Закона за наследството. Наследниците на починалото лице могат да получат пенсия след смъртта му, но не по правото на наследяване, а като тяхно лично право, на основание специалните разпоредби на закона /чл. 80 и следващите от КСО/.

и при наличие на предвидените предпоставки за това. По тази причина в разпоредбите на КСО изрично е предвидено, че отказът от наследство не лишава наследниците от право на наследствена пенсия /чл. 80, ал. 3 от КСО/, както и че получаването на наследствена пенсия не се счита за приемане на наследство ал.4 чл. 80 от КСО. След като в случая С. С. М. е обявен за починала на 23.09.2018г., съгласно представеното съдебно решение на СРС, без всякакво съмнение е отпаднало и основанието за получаване на пенсията и същата правилно е била прекратена на основание чл. 96, ал.1, т. 1, във вр. с ал. 2 от КСО, считано от 31.09.2018 г. - края на месеца, през който е починал пенсионерът.

При това положение и съобразно цитираните разпоредби на чл. 114, ал. 4 от КСО и чл. 85, ал. 7 от НПОС законосъобразно административният орган е приел, че Р. С. Х. в качеството ѝ на наследник на С. М. следва да възстанови сумата, получена за пенсия, заедно с лихвата. Възраженията ѝ, че пенсията била използвана за погасяване на задължения към ЧСИ са неоснователни, доколкото същите са имуществени и поради това наследими, поради което след смъртта на пенсионера задълженията са наследени солидарно от неговите наследници – в случая Р. С. Х. и майка ѝ Драга О. М., и затова именно те се явяват получатели на сумите, които са изплатени за пенсии след смъртта на пенсионера, чрез погасяването на задължения на последния към ЧСИ по запови, респ. други негови задължения – арг. от чл. 70, ал. 2 от НПОС /така Решение № 16766 от 16.12.2013 г. на ВАС по адм. д. № 12499/2013 г./.

Неоснователни са възраженията за липсата на недобросъвестно поведение у жалбоподателката, като наследник на С. М. по отношение на получените суми за пенсия.

Съгласно разпоредбата на чл. 14, ал. 1 от Наредба за пенсиите и осигурителния стаж /НПОС/ пенсионерите, техните наследници и законните им представители са длъжни да съобщават на органите по пенсионно осигуряване в едномесечен срок от узнаването или настъпването на всяко обстоятелство, което води до спиране, прекратяване или изменение на пенсията, както и адреса при промяна.

С разпоредбата на чл. 14. ал. 2 от НПОС се въвежда отговорност на лицата по ал.1, които не са изпълнили задължението да съобщят в едномесечен срок за настъпилите изменения, които се отразяват върху основанието за получаване на пенсията или върху размера ѝ, и продължават да я получават, същите връщат неправилно получената сума е лихвата по чл. 113 от КСО.

Съгласно императивна разпоредба на чл. 114. ал. 1 от КСО недобросъвестно получените суми за осигурителни плащания се възстановяват от лицата, които са ги получили, заедно с лихвата по чл. 113 от КСО.

В КСО липсва легално определение за понятието "недобросъвестност" при получаване на осигурителни плащания, но в трайната съдебна практиката с установено тълкуването на това понятие в смисъл на получаване на осигурително плащане от лицето, въпреки знанието от негова страна на факти и обстоятелства, които представляват пречка за получаването на това обезщетение, както и при невярно деклариране на релевантни факт и обстоятелства.

В случая, недобросъвестността е недвусмислено доказана и произтича от обстоятелството, че жалбоподателката не е уведомила Териториално поделение на НОИ С. град, че баща ѝ С. С. М. е обявен за издирване.

Видно от данните в пенсионното досие, жалбоподателката не е спазила регламентираното в чл. 14, ал. 1 от НПОС задължение за уведомление на органите но

пенсионно осигуряване за обстоятелството, водещо до спиране или прекратяване на пенсията на С. М., предвид което правилно с обжалваното разпореждане от 25.09.2024 г., издадено на основание чл. 114, ал. 4, във връзка чл. 113 и чл. 114. ал. 1 от КСО, длъжностното лице е разпоредило надвзетите суми да се съберат от лицето с лихвата на основание чл. 114, ал. 1 от КСО.

С оглед на изложеното жалбата се явява неоснователна и следва да бъде отхвърлена. Ответникът претендира разноски за юрисконсултско възнаграждение, поради което и на основание чл. 8, ал. 2, т. 2 от КСО и решение № 10 от 29.09.2016 г. на КС по КД № 3/2016 г. такива следва да му бъдат заплатени в размер на 350 лева.

Водим от горното АССГ, III отделение, 7-ми състав

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ жалбата на Р. С. Х. от [населено място], чрез адв. И. И. срещу Решение № 2153-21-286/08.11.2024г. на Директора на ТП на НОИ С. град, с която е потвърдено разпореждане РНП-8-4-21-01702645/25.09.2024 г., постановено от длъжностно лице по чл. 114, ал. 4 от КСО и е оставена без уважение жалбата й.

ОСЪЖДА Р. С. Х. , [ЕГН] да заплати на ТП на НОИ С. град направените по делото разноски за юрисконсултско възнаграждение в размер на 350 лева.

Решението може да бъде обжалвано с касационна жалба пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от получаването му.

СЪДИЯ: